

**Хижацькі журнали та
конференції:
як не втратити репутацію,
кошти і результати
досліджень**

Чому це проблема

❓ Стрімке зростання хижацьких практик

- комерціалізація наукових публікацій
- тиск «publish or perish»
- масові фейкові журнали й конференції онлайн

❓ Кого це стосується

- аспірантів і докторантів
- молодих і досвідчених науковців
- університетів, НДІ, редакцій

❓ ❓ Реальні наслідки

- фінансові втрати
- втрата часу і результатів досліджень
- репутаційні ризики
- проблеми з атестацією, грантами, звітністю

❓ Мета вебінару

- навчитися розпізнавати хижацькі журнали й конференції
- перевіряти видання та організаторів
- захищати академічну репутацію

❓ Результат для учасників

- практичний чеклист перевірки
- надійні інструменти та ресурси
- впевненість у виборі журналу або конференції

Що таке хижацькі журнали

Хижацькі журнали — це псевдонаукові видання, які імітують діяльність справжніх наукових журналів, але ставлять за мету швидке отримання прибутку від авторів (платні публікації) без проведення належного рецензування та дотримання редакційної етики. Вони публікують сумнівні матеріали, що компрометують репутацію вчених, які там публікуються.

Ключові ознаки хижацького журналу

1. Занадто швидке й поверхневе рецензування

Якщо журнал обіцяє розглянути статтю за 2–3 дні або приймає її до публікації через кілька годин після подання – це серйозний привід насторожитися. Якісне [рецензування](#) в авторитетних журналах зазвичай триває **від кількох тижнів до кількох місяців**, адже кожна робота проходить експертну оцінку.

2. Відсутність прозорості у редакційній колегії та контактних даних

На сайті немає інформації про редакційну раду або зазначені особи не мають наукової афіліації. Контактна адреса – загальна пошта (наприклад, Gmail, Yahoo), а фізична адреса при перевірці виявляється фіктивною.

Що перевірити: знайдіть вказаних редакторів в [ORCID](#), [Google Scholar](#), [ResearchGate](#) чи на інституційних сайтах. Справжні науковці зазвичай мають публічні профілі.

3. Непрофесійний сайт і публікації

Сайт виглядає неакуратно, містить друкарські або граматичні помилки, непрацюючі посилання чи нелогічну структуру. Домен часто не збігається з назвою журналу, а логотипи баз даних виглядають підозріло.

4. Приховані або заплутані умови оплати

Інформація про вартість публікації (**Article Processing Charge, APC**) відсутня або стає відомою лише після прийняття статті. У деяких випадках журнал вимагає оплату до рецензування, не має політики повернення коштів і не пояснює умов відкликання статті.

5. Підозрілі метрики й фальшива індексація

Хижацькі журнали часто заявляють про неіснуючий **імпаکت-фактор**, використовують підроблені метрики або вигадують власні індекси. Іноді вони вказують фіктивну індексацію в Scopus чи Web of Science, а також підміняють назви на схожі, наприклад: Global Impact Factor замість Journal Impact Factor.

Як аналізувати журнал?

1. Хто головний редактор та члени редколегії?
2. Який склад редакційної колегії?
3. Чи керується журнал принципами COPE?
4. Наскільки прозорий процес публікації?
5. Чи є докладні інструкції для авторів?
6. Які інструменти пошуку матеріалу пропонуються на сайті?
7. Як звучить назва журналу, і який його зміст?
8. Чи є інформація про індексацію?

Зверніть увагу на географію країн авторів статей. У хижаських журналах часто переважають автори з однієї-двох країн, незважаючи на міжнародний статус видання. Це має насторожувати.

Один із головних пунктів перевірки – контакти, а точніше їхня реальність. Журнал повинен представляти вичерпні дані, де, як і коли можна знайти/зв'язатись автору. Хижаські журнали прагнуть «заплутати сліди», прикритися іншою країною.

Рівень	Категорія	Критерії
Жорсткі	Чесність	<ul style="list-style-type: none"> - Одна й та сама стаття з'являється в більш ніж одному журналі - Журнал є підробленим (шахрайський сайт) - Інформація від журналу не відповідає його веб-сайту - Журнал/видавець стверджує, що є некомерційним, хоча є комерційним - Власник/редактор неправдиво заявляє про академічні посади - Журнал пов'язаний з хижачкою конференцією - Підроблений або неіснуючий ISSN
	Рецензування	<ul style="list-style-type: none"> - Відсутній список редакторів/редколегії - Редактори не існують або померли - Науковців включено без їхнього відома - Рецензування фактично не проводиться
	Публікаційні практики	<ul style="list-style-type: none"> - Публікуються неакадемічні або псевдонаукові статті - Відсутні архіви/випуски - Неправдиві заяви про індексування (SCOPUS, DOAJ, WOS JCR, Cabells) - Неправдиві заяви про партнерів/спонсорів - Приймаються машинно-згенеровані документи
	Індексація та метрики	<ul style="list-style-type: none"> - Використання оманливих показників («імпакт-фактор» не від Clarivate)
	Авторські збори	<ul style="list-style-type: none"> - Пропонуються передоплати APC - Є APC, але сума не вказана або суперечлива - Пропонують членство зі знижками без деталей - Вимагають оплату перед поданням статті (publication fee) - Не вказують збори, але стягують оплату після подання

Помірні	Чесність	<ul style="list-style-type: none"> - Назва скопійована або схожа на легітимний журнал - Назва посилається на країну/демографію без зв'язку - Приховуються комерційні партнери - Приховується інформація про материнські компанії
	Рецензування	<ul style="list-style-type: none"> - Велика редколегія, але мало статей - Неадекватне рецензування - Відсутня політика рецензування - Члени редколегії без академічного досвіду - Недостатня географічна різноманітність - Використання імен відомих дослідників без їхньої участі - Члени редколегії не отримують повідомлень роками
	Публікаційні практики	<ul style="list-style-type: none"> - Недостатнє географічне розмаїття авторів - Публікація суперечливих статей для цитованості - Публікація доповідей без рецензування - Назва видавця вводить в оману (академія/спільнота) - Автори публікуються кілька разів в одному випуску - Однакові назви статей у різних журналах - Обіцянки швидкої публікації (<4 тижнів) - Різке зростання кількості статей (50–75%+)
	Авторські збори	<ul style="list-style-type: none"> - Веб-сайт надто зосереджений на APC
	Доступ і авторські права	<ul style="list-style-type: none"> - Заявлено відкритий доступ, але не всі статті відкриті - Немає доступу до статей - Відсутня інформація про фінансування - Журнал діє не за ліцензією
	Ділові практики	<ul style="list-style-type: none"> - Ігнорування прохання припинити розсилку - Юридична адреса в розвиненій країні, автори з країн, що розвиваються - Запити надсилаються дослідникам поза галуззю - Запрошення до редколегії надсилаються невідповідним дослідникам - Листи без опції відписки

Незначні	Чесність	<ul style="list-style-type: none"> - Відсутня політика щодо плагіату/етики - Використання мови «провідний журнал», хоча він новий
	Рецензування	<ul style="list-style-type: none"> - Не вказано афіліацію редакторів - Засновник є редактором усіх журналів
	Веб-сайт	<ul style="list-style-type: none"> - Відсутня або фальшива адреса - Використання віртуального офісу - Неактивні посилання - Погана граматики/правопис - Немає контактів, лише форма - Сайт намагається завантажити вірус
	Публікаційні практики	<ul style="list-style-type: none"> - Не вказано авторські права - Зростання кількості статей на 25–49% - Редактор публікує власні роботи
	Доступ і авторські права	<ul style="list-style-type: none"> - Відсутня політика цифрового збереження - Погано написана політика авторських прав
	Індексація та метрики	<ul style="list-style-type: none"> - Видавець/журнали не внесені до каталогів
	Ділові практики	<ul style="list-style-type: none"> - Немає передплатників - Сайт закритий для пошукових роботів - Надсилає багато листів за короткий час - PDF-файли заблоковані від копіювання

Як перевірити журнал

- ✓ Перейдіть на офіційний сайт [Scopus Sources](#) чи [Web of Science Master Journal List](#);
- ✓ Введіть назву журналу або його ISSN;
- ✓ Якщо журнал не відображається в результатах пошуку – його індексація під питанням

?? Тривожні сигнали – коли краще відмовитися від публікації:

- Журнал обіцяє публікацію швидше, ніж за місяць.
- Перше повідомлення від журналу надійшло як спам.
- Неможливо знайти чітку інформацію про видавця.
- Назва журналу занадто схожа на відоме видання.
- Вимагають оплати до рецензування.
- Немає можливості зв'язатися з реальними людьми.

PREDATORY CONFERENCE

Хижацька наукова конференція (predatory conference) — це захід, організований виключно з метою отримання прибутку від реєстраційних внесків науковців, без дотримання жодних стандартів академічної якості та етики.

Основні ознаки хижацької конференції:

✓ Надмірна активність у спамі

Ви отримуєте численні листи з лестивими запрошеннями (часто не за вашим профілем), де вас називають «видатним експертом».

✓ Відсутність реального рецензування

Тези доповідей приймаються миттєво (за 1–3 дні). Організаторів не цікавить якість дослідження, а лише оплата внеску.

✓ Нереалістичне охоплення тем

Одна конференція може охоплювати все — від нанотехнологій до середньовічної літератури та ветеринарії одночасно.

✓ Фейкові імена в оргкомітеті

У списках можуть бути відомі вчені без їхнього відома або вигадані особи.

✓ Місце проведення

Часто заявляються популярні туристичні міста (Париж, Рим, Дубай), але замість престижного університету захід проходить у маленькому орендованому кабінеті готелю або взагалі скасовується в останній момент і переходить в «онлайн».

✓ Співзвучність назв

Назви часто копіюють відомі престижні заходи (наприклад, додається лише одне слово до назви конференції IEEE або Nature).

PREDATORY CONFERENCE

Чому це небезпечно?

Втрата грошей: Реєстраційні внески зазвичай високі, а послуги (публікація тез, обід, сертифікат) — низької якості або відсутні.

Удар по репутації: Участь у таких заходах у науковому середовищі вважається ознакою непрофесіоналізму або відчаю. Це може зашкодити при отриманні грантів чи підвищенні.

Марна трата результатів: Матеріали таких конференцій не індексуються у поважних базах (Scopus, Web of Science), тому ваше дослідження фактично «зникає» для світової науки.

?? Чек-лист перевірки наукової конференції

1. Організатор та репутація

Чи знайомий вам цей організатор? (Це відомий університет, профільна асоціація чи авторитетне наукове товариство, як-от IEEE, ACM, APA тощо?)

Чи проводилася ця конференція раніше? Перевірте архіви минулих років. Хижаки часто створюють «першу щорічну» конференцію щороку.

Чи є в оргкомітеті реальні вчені? Знайдіть 2–3 прізвища в Google. Якщо вони не знають про цей захід або їхній профіль взагалі не збігається з темою — це пастка.

2. Процес подачі та рецензування

Чи є адекватні дедлайни? Між подачею тез і повідомленням про прийняття має минути мінімум 2–4 тижні для якісного peer-review. Прийняття за 24–48 годин — ознака хижацтва.

Чи чіткі вимоги до оформлення? Серйозні заходи мають жорсткі шаблони та вимоги до методології.

3. Тематика та «всеохопність»

Чи є тема конференції вузькоспеціалізованою? Хижаки люблять «мультидисциплінарні» заходи, де в одній секції можуть бути і квантова фізика, і психологія дитини.

Чи не занадто розмита назва? Наприклад: *"International Conference on Science, Technology and Humanity"* (надто загально).

4. Фінансова прозорість

Чи чітко вказана вартість? Вас не мають просити «доплатити пізніше» за сертифікат або публікацію.

Чи немає агресивного маркетингу? Вас засипають листами з обіцянками "Fast Track Publication" або знижками, якщо заплатите «сьогодні до вечора»?

5. Публікація та індексація

Де саме будуть надруковані матеріали? Перевірте журнал або збірник у базах **Scopus** чи **Web of Science**.

Чи не брешуть про Імпакт-фактор? Хижаки часто вигадують власні метрики (наприклад, "Global Impact Factor"), які не мають нічого спільного з реальністю.

дякую за
увагу!

Софія Жеребчук

Scopus ID: 57563572700

<https://orcid.org/0000-0002-0212-7107>

zerebcuksofia@gmail.com